

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

13.

Southern file

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK JOGAI RÓL SZÓLÓ

tervezet
1991. V.

TÖRVÉNYTERVEZET

1.§ - kis. jogok = etnikai jogok
5.§ - ~~...~~ nemzetközi szerződés

PREAMBULUM

42.§ - Országgyűlési Bizottság a nemzeti kisebbségek

A Magyar Köztársaság az egyetemes történelem legnemesebb hagyományait és értékeit követve,

a népek és nemzetek közötti megértés és baráti együttműködés elősegítésének szándékával,

a demokrácia és a humanizmus iránti elkötelezettsége jegyében,

a nemzeti és etnikai kisebbségek jogaira, jogaik érvényesítésére és védelmére vonatkozó nemzetközi szerződések és megállapodások,

az Emberi

Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, az Emberi Jogok Európai Szerződése tiszteletbentartásával valamint az Európa Tanács ajánlásait követve

az Alkotmányban rögzített elveknek, az emberi méltóság, szabadság, egyenlőség és szolidaritás eszméinek megfelelően

kinyilvánítja, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségek jogait az egyetemes emberi jogok részének tekinti,

e jogokat egyéni és kollektív jogokként egyaránt alapjogoknak minősíti és ezek érvényesülését biztosítja.

A Magyar Köztársaság a kisebbségek iránti megbecsülés által vezetettve megállapítja, hogy a területén élő nemzeti és etnikai kisebbségek hagyományai, nyelve, kulturája azonoságtudata, kisebbségi létükkel összefüggő más lényeges sajátosságai olyan értékek, amelyek megőrzése és gyarapítása közös érdeke a kisebbségeknek és az egész magyar társadalomnak, valamint az államok közösségének is.

Ennek megfelelően a Magyar Köztársaság kinyilvánítja, hogy a Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek nyelvének, történelmi hagyományainak, tárgyi és szellemi kulturájának gyakorlását, védelmét, gyarapítását és fejlesztését a közösségek és tagjaik alapvető jogának tekinti.

A Magyar Köztársaság kinyilvánítja, hogy a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek államalkotó közösségek, érdekképviselői és művelődési szervezeteik pedig a társadalom alapvezető intézményei.

Biztosítja mindazokat a különleges jogokat és meghatározza azokat a társadalmi célokat és feladatokat, amelyek megvalósítása a kisebbségek és tagjaik egyéni és kollektív jogainak a tényleges érvényesüléséhez szükségesek, mivel a demokratikus berendezkedés csak részben mérsékli azokat a hátrányokat, amelyek a kisebbségi helyzetből adódhatnak.

Mindezekre tekintettel a nemzeti és etnikai kisebbségeket és tagjaikat megillető jogokat és azok biztosítékait a Magyar Köztársaság Országgyűlése jelen törvényben egységes rendszerbe foglaltan a következők szerint szabályozza:

I. Fejezet

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

1. §.

/1/ A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok mindenkit megillető alapvető emberi jogok, amelyeket a Magyar Köztársaság elismer, és biztosítja a zavartalan gyakorlásukat. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy szabadon kifejezze és vállalja nemzeti, etnikai kisebbségi csoporthoz való tartozását, ápolja nyelvét, kulturáját és hagyományait, szóban és írásban szabadon használja anyanyelvét és anyanyelvének szabályai szerint viselje nevét.

/2/ Minden nemzeti és etnikai kisebbségnek /a továbbiakban: kisebbség/ elidegeníthetetlen joga, hogy őt nemzeti, etnikai közösségnek tekintsék, és mint közösségnek joga van: a fennmaradásra és tagjainak arra, hogy ezt szervezett formában /önkormányzat, egyesület, mozgalom, párt stb./ kifejezzék.

2. §.

/1/ A Magyar Köztársaság mindenki számára bármely megkülönböztetés - nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel - nélkül biztosítja a nemzeti és etnikai kisebbségi egyéni jogok gyakorlását.

/2/ Az /1/ bekezdés szerinti bármely hátrányos megkülönböztetést a törvény bünteti.

/3/ A kisebbséghez tartozásból, illetőleg annak vállalásából fakadó és az 1. §. /1/ bekezdésében részletezett jogokat a törvény mint személyhez fűződő jogokat is védi és a 2. §. /1/ bekezdése szerinti megsértésüket a személyhez fűződő jogok sérelmének is tekinti.

3. §.

A Magyar Köztársaság a jogegyenlőség megvalósulását az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölését célzó intézkedésekkel is segíti.
/Alkotmány 70/A. §. /3/ bek./

4. §.

/1/ A Magyar Köztársaság az erőszakos ki- és áttelepítést tiltja és azzal szemben védelmet biztosít.

/2/ A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal, hogy nem követ és nem támogat olyan politikát, amely:

a./ a kisebbséghez tartozók beolvasztását célozza;

b./ kisebbségek által lakott területek etnikai viszonyainak megváltoztatására irányul, vagy ezt eredményezi.

/3/ A Magyar Köztársaság kötelezettséget vállal, hogy

a./ a kisebbségeknek a szülőföldre való jogát maradéktalanul elismeri és oltalmazza;

b./ közigazgatási egységek és a választókerületek határainak meghatározásánál, területfejlesztési, ipartelepítési és környezetvédelmi tervek kidolgozása során a kisebbségek érdekeit megvédi;

c./ a kisebbségek által lakott területek kapcsolatait, gazdasági és kulturális érdekeit védi, továbbá hagyományainak, történeti, építészeti és más művészeti emlékeinek a megőrzését támogatja.

5. §.

/1/ Valamely kisebbséghez tartozás vállalása és kinyilvánítása az egyén kizárólagos joga. A kisebbségek közösségeinek ugyyszintén kizárólagos joga önazonosságuk meghatározása és kinyilvánítása.

/2/ A Magyar Köztársaságban a természetes személyek valamely nemzeti, etnikai kisebbséghez való tartozásukat erre vonatkozó önkéntes akaratnyilvánításukkal fejezik ki. A nemzeti vagy etnikai csoporthoz való tartozásról nyilatkozatra senki nem kötelezhető. A kisebbségi önkormányzat vagy a kisebbségi oktatás szervezése érdekében a nyilatkozatok határidőhöz köthetők.

/3/ Hivatalos okiratba kisebbségi származásra, hovatarozásra és meggyőződésre vonatkozó adatot nem szabad felvenni.

/4/ A /3/ bekezdésben foglalt rendelkezések nem vonatkoznak a népszámlálásra valamint arra a nyilatkozatra, illetőleg hivatalos okiratra, amely a kisebbségi jogok gyakorlását szolgálja. Ezek csak az adott jogosultság érvényesítése érdekében használhatók föl.

/5/ A hivatalos okiratban már szereplő /3/ bekezdés szerinti adatról csak az érintett személy vagy - halála után - egyenesági rokona részére adható tájékoztatás.

6. §.

/1/ A Magyar Köztársaság jelen törvénnyel is megerősíti a kisebbségek jogait deklaráló és védő, nemzetközi szerződésekbe foglalt nemzetközi jogi kötelezettségvállalását, különösen

- a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányában;
- a diszkrimináció tilalmáról rendelkező ENSZ Közgyűlési határozatban;
- az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet Záróokmányában vállalt kötelezettségeit, valamint követi
- az Európa Tanács Kisebbségi Chartájának ajánlásait.

/2/ A Magyar Köztársaság arra törekszik, hogy az ENSZ-ben, az Európa Tanácsban és más nemzetközi szervezetekben a kisebbségi jogok teljesebbé tételét és különösen a kollektív jogok elismerését, a kisebbségi önazonosság megőrzését biztosító jogokat és e jogok védelmét tartalmazó szerződések jöjjenek létre.

/3/ A Magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettségeinek is megfelelően tiltja a diszkrimináció bármilyen formáját, szavatolja a kisebbségek büntetőjogi védelmét, és a jogvédelmi intézmények hatáskörének szabályozásával biztosítja az egyéni és kollektív jogok érvényesülését.

7. §.

/1/ A kisebbségeket megilleti a széleskörű nemzetközi kapcsolatok kiépítésének és fenntartásának a joga. E jog érvényesülését az állam a jogi föltételek megteremtésével és anyagi eszközökkel is támogatja.

/2/ A kisebbségi szervezetek mind anyaországuk állami és közösségi intézményeivel, mind más országokban élő kisebbségekkel kapcsolatokat tarthatnak fenn, és azokat egyénileg és kollektívan ápolhatják.

/3/ A kisebbségi önkormányzatok és szervezetek részvehetnek és tagságot vállalhatnak a kisebbségi jogokat képviselő vagy azok érvényesülését támogató nemzetközi szervezetekben.

/4/ Az állam eleget tesz azon nemzetközi kötelezettségének, hogy a nemzetiségi jogok érvényesüléséről az ENSZ Emberi Jogok Bizottsága számára évenként jelentést készít.

II. Fejezet

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK POLITIKAI JOGAI

8. §.

/1/ A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részesei a nép hatalmának: államalkotó tényezők.

/Alkotmány 68. §. /1/ bek./

/2/ A Magyar Köztársaság a kisebbségeknek az államhatalom gyakorlásában való részvételét sajátos választójogi megoldásokkal is biztosítja. Ezekről az országgyűlési képviselők választásáról valamint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvények rendelkeznek.

/3/ A Magyar Köztársaságban a kisebbségek nemzeti vagy egyéb sajátos jelképeiket szabadon és nyilvánosan használhatják, ünnepeiket megtarthatják.

A nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzatok

9. §.

"A" változat

/1/ A kisebbségek országos és helyi önkormányzatokat hozhatnak létre /Alkotmány 68. §. /4/ bek./

/2/ A kisebbségi önkormányzatok az egyesülési jog alapján hozhatók létre. A kisebbségi önkormányzatok közjogi jogosítványokkal fölrüházott testületek, amelyek a választásokról, a helyi önkormányzatokról és az oktatásügyről szóló törvényekben meghatározott külön hatáskörrel rendelkeznek.

/3/ Kisebbségi önkormányzatnak tekintendő az a társadalmi szervezet vagy jogi személynek nyilvánított szervezeti egysége, amelyik alapszabályában rögzíti kisebbségi önkormányzati jellegét és azt, hogy mely nemzeti vagy etnikai kisebbség képviselőt tekintti föladatának.

/4/ A kisebbségi önkormányzat alapszabályában rögzíti a társadalmi szervezet egészének és szervezeti egységeinek működési területét.

/5/ A kisebbségi önkormányzat alapszabályában a tagsági viszony feltételül előírhatja az adott kisebbséghez tartozás vállalását. A pártoló vagy tiszteletbeli tagságra ez az előírás nem vonatkozhat.

/6/ A helyi kisebbségi önkormányzatot bejegyző bíróság a bejegyzést követő 30 napon belül köteles értesíteni a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatalt.

/7/ A kisebbségi önkormányzatokra az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az egyesülési jogról szóló törvény rendelkezései az irányadóak.

9. §.

"B" változat

/Ez a változat részletesebb szabályozást igényel, mint az előző. Ezért Az "A" változat egy szakaszával /9.§./ szemben a "B" változat négy szakaszt /9., 9/A., 9/B., 9/C. §-ok tartalmaz.

9.§.

/1/ A kisebbségek országos és helyi önkormányzatokat hozhatnak létre. /Alkotmány 68. §. /4/ bek./

/2/ A kisebbségi önkormányzatok tagjaik önkéntes akaratelhatározása alapján jönnek létre. A kisebbségi önkormányzatok közjogi jogositványokkal fölruházott testületek, amelyek a választásokról, a helyi önkormányzatokról és az oktatásügyről szóló törvényekben meghatározott külön hatáskörrel rendelkeznek.

9/A §

/1/ Helyi kisebbségi önkormányzat az a társadalmi szervezet /vagy annak jogi személynek nyilvánított szervezeti egysége/, amelyik alapszabályában rögzíti kisebbségi önkormányzati jellegét és azt, hogy mely nemzeti vagy etnikai kisebbség képviselőt tekintti feladatának.

/2/ A helyi kisebbségi önkormányzat alapszabályában rögzíti a társadalmi szervezet egészének és szervezeti egységeinek működési területét.

/3/ A kisebbségi önkormányzat tagja csak olyan természetes személy lehet, aki kifejezi és vállalja az adott kisebbséghez tartozását.

/4/ Egy személy több kisebbségi önkormányzatnak nem lehet tagja.

/5/ A /3/ és /4/ bekezdés rendelkezései a pártoló és tiszteletbeli tagságra nem vonatkoznak.

/6/ A helyi kisebbségi önkormányzat tagságáról nyilvántartást vezet, amelyről tájékoztatást adni vagy abba betekintést biztosítani csak e törvény által előírt esetekben köteles.

/7/ A helyi kisebbségi önkormányzatot bejegyző bíróság a bejegyzést követő 30 napon belül köteles értesíteni a helyi kisebbségi önkormányzatok országos lajstromát.

/8/ A helyi kisebbségi önkormányzatok országos lajstromát a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága /vagy az igazságügyminisztériuma/ vezeti. A lajstrom vezetésének részletes szabályait az igazságügyminiszter állapítja meg.

9/8 §

/1/ Az egyes kisebbségek országos önkormányzatai - az országos tanácsok.

/2/ Az Országos Tanácsot a helyi kisebbségi önkormányzatok hozzák létre delegálás útján.

/3/ Az Országos Tanácsban minden helyi kisebbségi önkormányzat képviselteti magát, az egyes helyi kisebbségi önkormányzatokat azonban taglétszámukkal arányos szavazati jog illeti meg.

/4/ A helyi kisebbségi önkormányzat taglétszámától a bemutatott tagnyilvántartás alapján a területileg illetékes jegyző igazolást állít ki, amely a kiállításától számított 90 napig érvényes.

/5/ Amennyiben a /4/ bekezdés szerinti igazolás tartalmának valódisága iránt kétely vetődik föl, az Országgyűlés emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottsága, az Állami Számvevőszék, az ügyész, a köztársasági megbizott, a helyi kisebbségi önkormányzat tagja, bármely más helyi kisebbségi önkormányzat és az Országos Tanács keresete alapján a bíróság a helyi kisebbségi önkormányzatot kötelezheti annak türéseire, hogy a nyilatkozat valódiságát az Országos Tanács, az ügyészség és a helyi önkormányzat egy-egy képviselőjéből álló bizottság ellenőrizze.

/6/ Az /5/ bekezdés szerinti bizottság jelentése alapján a bíróság a keresetet elutasítja, ha a kétely alaptalannak bizonyult. Ha az igazolásban szereplő taglétszám a valóságostól eltért, a bíróság az igazolást érventeleníti és az megállapítja a kisebbségi önkormányzat tényleges létszámát. A bíróság ítélete ellen jogorvoslatnak helye nincs.

/7/ Az Országos Tanács szervezetét, működését és a delegálás rendjét - e törvény keretei között statutumában maga szabályozza. A statutumot az Országgyűlés erősíti meg.

/8/ Az országos tanácsok alakuló ülését a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal útján a kormány hívja össze.

/9/ A kisebbségi önkormányzatokra az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az egyesülési jogról szóló törvény rendelkezései az irányadóak.

9/C §

/1/ Az országos kisebbségi önkormányzatok létrehozhatják a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Országos Testületét, /a továbbiakban: Országos Testület/. Az Országos Testület a magyarországi kisebbségek közös érdekképviselői szerve.

/2/ Az Országos Testületben minden országos kisebbségi önkormányzatot egy-egy tag képvisel.

/3/ Az Országos Testület szervezeti és működési szabályzatát maga alkotja meg.

10. §.

/1/ A kisebbségi önkormányzat a kisebbség helyzetét érintő bármely kérdésben a hatáskörrel rendelkező állami szerv vezetőjéhez, illetőleg a helyi önkormányzat képviselőtestületéhez fordulhat és

- a/ tájékoztatást, adatot, szakmai és jogértelmezési kérdésben állásfoglalást /a továbbiakban: tájékoztatás/ kérhet,
- b/ javaslatot tehet, intézkedés megtételét kezdeményezheti,
- c/ az állami /önkormányzati/ szerv által irányított intézmény működésével, illetőleg az általuk kibocsátott jogszabállyal, jogi irányítási eszközzel és egyéb döntéssel kapcsolatban véleményt nyilváníthat, kifogással élhet, kezdeményezheti annak megváltoztatását vagy visszavonását.

2/ A megkeresett szerv a megkeresésre 30 napon belül köteles
rdemben válaszolni.

3/ Ha a tájékoztatás, illetőleg a válaszadás vagy az intézke-
lés nem a megkeresett szerv hatáskörébe tartozik, az köteles
megkeresést 3 napon belül átteni a hatáskörrel rendelkező
szervhez és erről a megkereső kisebbségi önkormányzatot
egyidejűleg tájékoztatni.

4/ A /2/ és /3/ bekezdésbe foglaltak megsértése esetén a kisebbségi
önkormányzat a nemzeti és kisebbségi jogok országgyűlési
biztosához fordulhat.

11. §.

/1/ Az országos kisebbségi önkormányzat véleményt nyilvánít
a kisebbség helyzetét érintő jogszabály és más állami döntés
tervezetéről.

/2/ A helyi kisebbségi önkormányzat véleményezi a kisebbség
helyzetét érintő helyi önkormányzati rendelet, illetőleg
döntés tervezetét. A helyi önkormányzat képviselőtestületének
a jelen bekezdésében említett kérdésekkel foglalkozó ülésére
a helyi kisebbségi önkormányzat képviselőjét tanácskozási jog-
gal meg kell hívni.

/3/ A kisebbségi oktatási intézmények vezetőinek kinevezése, illetőleg a képzést érintő döntések meghozatala esetén a /2/ bekezdés rendelkezéseit alkalmazni kell.

/4/ Az /1/, /2/ és /3/ bekezdésben meghatározott állami /helyi önkormányzati/ szerv a kisebbségi önkormányzati álláspont vagy észrevétel mellőzését köteles megindokolni és arról a véleményező kisebbségi önkormányzatot haladéktalanul értesíteni.

/5/

"A" változat.

Az /1/, /2/ és /3/ bekezdés mellőzésével elfogadott jogszabály vagy más állami döntés a kisebbségi jogok országgyűlési biztosságánál megtámadható, ha azt olyan kisebbségi önkormányzat jogainak sérelmével hozták, amelyek a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatalnál /a továbbiakban: Kisebbségi Hivatal/ illetőleg az adott helyi önkormányzatnál bejelentette, hogy az e törvényben biztosított jogokkal élni kíván.

"B" változat

Az /1/, /2/ és /3/ bekezdés mellőzésével elfogadott jogszabály vagy más állami döntés a kisebbségi jogok országgyűlési biztosságánál megtámadható, ha azt országos vagy olyan helyi kisebbségi önkormányzat jogainak sérelmével hozták, amelyek az adott helyi önkormányzatnál bejelentette, hogy az e törvényben biztosított jogokkal élni kíván.

/6/ A kisebbségi önkormányzatok véleményezési jogára az e törvényben nem szabályozott esetekben a jogalkotásról szóló törvény rendelkezései az irányadóak.

12. §.

/1/ A kisebbségek által lakott települések történelmi és építészeti emlékeinek megőrzésével és ápolásával kapcsolatos jogszabályok és településfejlesztési koncepció kibocsátása esetében az országos kisebbségi önkormányzatnak, ilyen tárgyú önkormányzati rendelet vagy rendezési terv esetében pedig a helyi kisebbségi önkormányzat egyetértésére van szükség.

/2/ A kisebbségi önkormányzat jelképeket, kitüntetések és elismerő címeket határozhat meg.

13. §. - "A" változat

Ha a kisebbségnek több országos önkormányzata van, illetőleg az adott kérdést több helyi önkormányzat tekinti illetékességébe tartozónak, döntési vagy egyetértési jogot tartalmazó jogosítványaik gyakorlására megegyezésük az irányadó. Ennek hiányában az országos /helyi/ kisebbségi önkormányzatok az említett jogkör gyakorlására vonatkozó jogosultságukat elvesztik.

- "B" változat

Ha az adott kérdést több helyi kisebbségi önkormányzat tekinti illetékességi körébe tartozónak, döntési vagy egyetértési

jogot tartalmazó jogositványaik gyakorlására megegyezésük az irányadó. Ennek hiányában azon kisebbségi önkormányzatok álláspontját kell közös álláspontnak tekinteni, amelyek együttes taglétszáma a helyi önkormányzat területén az adott kisebbséghez tartozó önkormányzatok nyilvántartásba vett tagjainak felénél több. Többségi álláspont hiányában az adott kisebbség országos önkormányzatainak az álláspontját kell alapul venni.

A nemzeti és etnikai kisebbség helyi szószólója

14. §.

/1/ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény /a továbbiakban: önkormányzati tv./ 12. §-ának /5/ bekezdése szerinti nemzeti és etnikai kisebbségi helyi szószóló /a továbbiakban: szószóló/ a kisebbség jogainak érvényesítése és érdekeinek képviselete végett jogosult arra, hogy

a./ tanácskozási joggal részt vehet a képviselőtestület, illetőleg annak bármely bizottsága ülésén, a zárt üléseket is beleértve; azokra a szószólót meg kell hívni.

b./ javasolhatja a polgármesternek, illetőleg a bizottság elnökének a képviselőtestület /bizottság/ feladatkörébe tartozó - a kisebbségek helyzetét érintő - ügy megtárgyalását, így különösen kisebbségi bizottság vagy településrészi önkormányzat létrehozását, továbbá kezdeményezheti, hogy a képviselőtestület vizsgálja felül bizottságának döntését.

A szószóló javaslatát az önkormányzat /bizottság/ legközelebbi ülése elé kell terjeszteni és dönteni kell a kérdés napirendre tűzéséről, valamint az előkészítés módjáról.

- c./ a képviselőtestület, illetőleg annak bizottsága ülésén a polgármestertől /alpolgármestertől/, a jegyzőtől, a bizottság elnökétől a kisebbség helyzetét érintő önkormányzati ügyekben felvilágosítást kérhet, amelyre az ülésen - vagy legkésőbb 15 napon belül írásban - érdemi választ kell adni.
- d./ a polgármesteri hivataltól igényelheti a szószólói munkához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést. Közérdekű ügyben kezdeményezi a polgármesteri hivatal intézkedését, amelyre a hivatal 15 napon belül érdemi választ köteles adni.
- e./ véleményét előzetesen kikérjék a kisebbség jogait, kötelezettségeit érintő önkormányzati rendelet megalkotása, illetőleg a kisebbség helyzetét általánosan érintő intézkedés meghozatala előtt.
- f./ javasolhatja, hogy a képviselőtestület a kisebbség, helyzetével összefüggő - az önkormányzati jogokat, illetőleg az önkormányzat feladatát és hatáskörét érintő kérdésben - az önkormányzat ty. 101.§-ának /1/ bekezdésében foglalt módon - az adott kérdésben hatáskörrel rendelkező állami szervhez forduljon
- /2/ A b./ c/ pont alatti esetben kérelmére írásban is benyújtott hozzászólását a jegyzőkönyvhöz kell mellékelni, illetőleg véleményét rögzíteni kell a jegyzőkönyvben.

/3/ A b./ és e./ pontban meghatározott kérdéseknek a képviselőtestület ülésén történő megvitatását a szószóló igazolt távolléte esetén, kérelmére egy ízben el kell naponi.

15. §.

/1/ A szószóló képviseleti és érdekvédelmi tevékenysége során hivatalos személyként jár el.

/2/ A szószólót a tevékenysége ellátásához szükséges időtartamra a munkahelyén fel kell menteni a munkavégzés alól. Az emiatt kiesett jövedelmét a képviselőtestület téríti meg, melynek alapján a szószóló társadalombiztosítási ellátásra is jogosult. A képviselőtestület általányt is megállapíthat részére.

A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa,

16. §.

/1/ A nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosának /a továbbiakban: országgyűlési biztos/ feladata, hogy a nemzeti és etnikai kisebbségi jogokkal kapcsolatban tudomására jutott visszaesságokat kivizsgálja vagy kivizsgáltassa, és orvoslásuk érdekében általános vagy egyedi intézkedéseket kezdeményezzen /Alkotmány 32/A §. /2/ bekezdés/.

/2/ "A" és "B" változat

Az országgyűlési biztos jogkörét a nemzeti és etnikai kisebbségi szervezetek által jelölt és az Országgyűlés által választott, nemzeti és etnikai kisebbségenként egy-egy személyből álló testület gyakorolja. /Alkotmány 32/B. §. /5/ bekezdés./

"C" változat: /Alkotmánymódosítást igényel!/
:

Az országgyűlési biztos jogkörét nemzeti és etnikai kisebbségek-ként egy-egy országgyűlési biztos önállóan gyakorolja. /Az Alkotmány 32/B. §. /5/ bekezdés helyébe lépő rendelkezés./

"D" változat

Alkotmánymódosítást igényel: a jelenlegi Alkotmány 32/B.§. /5/ bekezdése hatályon kívül helyezendő./

/3/ Az országgyűlési biztosra - az e törvényben foglalt eltérésekkel - az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló törvény rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

17.§. - "A" változat

/1/ Az országgyűlési biztos jogkörét gyakoroló testületbe /a továbbiakban: Testület/ a jelölés joga a törvény hatálybalépését követő 30 napon belül nyilvántartásba vett kisebbségi önkormányzat képviselőinek gyűlését /a továbbiakban: jelölőgyűlés/ illeti meg, kisebbségenként külön-külön.

/2/ A kisebbségi önkormányzatokat a jelöltállítással kapcsolatos előzetes tárgyalások és a jelöltállítás során az egyéni rendes tagok létszámával arányos szavazati jog, az önkormányzatnak nem minősülő kisebbségi szervezeteket pedig vélemény-nyilvánítási és tanácskozási jog illeti meg. A kisebbségi önkormányzatok taglétszámát a hivatalos igazolás szerint kell megállapítani. /9/B §. /5/ bekezdés/

/3/ A jelölőgyűlés összehívásáról és a jelölés technikai feltételeinek a biztosításáról - a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal útján - a kormány gondoskodik.

/4/ A jelölőgyűlést első alkalommal a törvény hatálybalépését követő 45. és 60. nap közötti időpontra kell összehívni, amelyen a jelöléshez a jelenlévő kisebbségi önkormányzatok egyetértése szükséges.

/5/ Ha a jelölőgyűlés első ülése egyetértés hiányában eredménytelennek bizonyult, a törvény hatálybalépését követő 61. és 75. nap közötti időpontra a jelölőgyűlés újabb ülését kell összehívni, amelyen a jelöléshez a jelenlévő kisebbségi önkormányzatok szavazatainak a kétharmada szükséges.

/6/ Az /5/ bekezdésben szabályozott eljárás eredménytelensége esetén a törvény hatálybalépését követő 75. napot követően üléselő jelölőgyűlés jelöléséhez a jelenlévő kisebbségi önkormányzatok szavazatainak többsége szükséges.

/7/ A jelöltek személyéről a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke tájékoztatja az Országgyűlés elnökét.

17. §. - "B" változat

Az országgyűlési biztos jogkörét gyakorló testületbe /a továbbiakban: Testület/ a jelölés joga az egyes kisebbségek országos tanácsait illeti meg.

"C" változat

Az országgyűlési biztosokat az egyes kisebbségek országos tanácsai jelölése alapján az Országgyűlés választja.

"D" változat

Az országgyűlési biztost az Országos Testület jelölése alapján az Országgyűlés választja.

18. §.

/1/ Ha az Országgyűlés a jelöltet nem választja meg, az előző § szerinti jelölés megismétlésére kerül sor. Ebben az esetben a határidők számításánál a törvény hatálybalépésének napja helyett az országgyűlési döntés időpontját kell alapul venni.

/2/ Az országgyűlési biztosok első ízben történő megválasztását követően az új országgyűlési biztosok jelölésére vonatkozó határidők számítása során a törvény hatálybalépésének napja helyett, a megbízási időtartam lejáratát megelőző 90. napot, ha pedig az országgyűlési biztos megbízatása ennél korábban szűnik meg, a megszűnés napját kell alapul venni.

/3/ Ha olyan kisebbség hoz létre kisebbségi önkormányzatot, amelyik országgyűlési biztossal nem rendelkezett, és a maga részéről országgyűlési biztos jelölését igényli, az e törvényben szabályozott jelölési eljárás során a határidőket attól a naptól kell számítani, amikor az újonnan alakult kisebbségi önkormányzat ezen igényével a Kisebbségi Hivatal elnökéhez fordul.

19.§.

/1/ Az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság, illetve közszolgáltatást végző szerv /a továbbiakban együtt: hatóság/ eljárása, az ennek során hozott határozata /intézkedése/, illetőleg a hatóság intézkedésének elmulasztása alkotmányos jogait sérti, vagy közvetlenül veszélyezteteti.

/2/ Az országgyűlési biztos az alkotmányos jogokkal kapcsolatos jog vagy érdeksérelem megszüntetése érdekében az /1/ bekezdésben megjelölt feltételek fennállása esetén hivatalból is eljárhat.

/3/ Az országgyűlési biztos bármely országgyűlési képviselő vagy bármely kisebbségi önkormányzat megkeresésére köteles eljárni.

20. §.

Az országgyűlési bitos feladata ellátása során az általa megvizsgált vagy megvizsgáltatott sérelem orvoslása vagy hasonló sérelmek megelőzése érdekében a következő intézkedéseket hozhatja:

- a./ A sérelmet előidéző szervet vagy felügyeleti szervét főlhivja annak orvoslására és kiküszöbölésének módjára ajánlást tehet;
- b./ Az Alkotmánybíróság állásfoglalását indítványozza az 1989: XXXII. tv. 1. §. a.-e. és g. pontjai alapján az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó ügyekben;
- c./ A 11. §. /5/ bekezdésén alapuló panasz esetén a megtámadott jogszabály vagy más állami döntés végrehajtását főlfüggesztheti, a kormány által hozott kifogásolt döntés esetén pedig az ügyet az országgyűlés elé terjeszti;
- d./ bűncselekmény, szabálysértés, vagy fegyelmi vétség elkövetésének alapos gyanuja esetén az illetékes szervnél felelőségre vonásra irányuló eljárást kezdeményez;
- e./ jogszabálynak vagy az állami irányítás egyéb jogi eszközének a kibocsájtását vagy módosítását kezdeményezheti;

f./ az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló törvény rendelkezésének megfelelően a sérelmezett vagy vitatott ügyet az Országgyűlés elé terjeszti.

21, 22, 23. §-ok csak a 16. §. "A" és "B" változat elfogadása esetén következnek!

21. §.

/1/ A Testület tagjai egyénileg és önállóan járnak el olyan sérelmek esetében, amelyek a Testület tagjai szerint csak egy kisebbség jogait vagy jogos érdekeit érintik.

/2/ Amennyiben a tudomásra jutott visszaállás több kisebbség jogait vagy jogos érdekeit is érinti, az érintett kisebbséget képviselő tagok együttesen járnak el.

/3/ A Testület egésze készíti el és fogadja el az országgyűlési biztosok éves tevékenységéről és tapasztalatairól szóló éves beszámolót, jár el a kisebbségek jogait és jogos érdekeit súlyosan vagy általánosan érintő sérelmek esetében. A Testület egésze a /2/ bekezdésben meghatározott esetben is eljárhat.

/4/ A /3/ bekezdés esetében a Testület tagjai kétharmadának jelenlétében szótöbbséggel hozott határozattal dönt.

22. §.

/1/ A Testület ügyvezető elnöke képviseli a Testületet és vezeti annak üléseit.

/2/ Az ügyvezető elnök teendőit a Testület tagjai 3 hónapos időközönként fölváltva látják el az egyes kisebbségeket sorolás alapján megillető sorrendben.

23. §.

/1/ Az országgyűlési biztos átmeneti akadályoztatása esetén vagy ha e tisztség nincs betöltve, a helyettesítésre irányadó szabályokat a Testület határozza meg.

/2/ A Testület ügyvitelét és az ügyek előkészítését az országgyűlési biztos hivatala látja el. A Testület és a hivatal szervezetének és működésének részletes szabályait a Testület állapítja meg.

24. §. - "A" változat

Az országgyűlési biztos fölmentését vagy tisztségtől való megfosztását az öt jelölő nemzetiség vagy etnikum kisebbségi önkormányzatainak olyan csoportja indítványozhatja, amelyik a jelölőgyűlés szavazatainak több mint felével rendelkezik.

"B" és "C" változat

Az országgyűlési biztos fölmentését vagy tisztségtől való megfosztását az öt jelölő kisebbség Országos Tanácsa indítványozhatja.

"D" változat

Az országgyűlési biztos fölmentését vagy tisztségtől való megfosztását a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Országos Testülete indítványozhatja.

III. fejezet

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK NYELVHASZNÁLATÁVAL KAPCSOLATOS JOGOK

25. §.

/1/ A Magyar Köztársaságban anyanyelvét bárki mindenkor és mindenhol szabadon használhatja. Az anyanyelv használatának föltételeit e törvényben meghatározott esetekben az állam biztosítani köteles.

/2/ Ennek megfelelően a kisebbséghez tartozó személyek anyanyelvüket az élet bármely területén - ideértve a gazdasági életet, a kereskedelmi és kulturális kapcsolatokat - korlátozás nélkül használhatják.

/3/ Az állam külön gondoskodik a hivatalos államigazgatási, büntető, polgári és más eljárások során az anyanyelv használatának lehetőségéről.

26. §.

/1/ Az Országgyűlésben a nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó képviselő anyanyelvét használhatja. Az erre vonatkozó részletes előírásokat a Hárszabály tartalmazza.

/2/ A helyi önkormányzat képviselőtestületében a kisebbségi képviselő /1990: LXIV. tv. 48-50. §./ joga, hogy anyanyelvét használja. A felszólalás szövegét vagy tartalmi kivonatát az ülés jegyzőkönyvéhez magyar nyelven mellékelni kell.

/3/ Ha a településen kisebbséghez tartozó személyek élnek, a helyi önkormányzat képviselőtestülete ugy dönthet, hogy jegyzőkönyveit és a határozatokat a magyar mellett az adott kisebbség nyelvén is vezeti, illetőleg megszóvegezi.

27. §.

/1/ Azon a településen, illetőleg önkormányzattal rendelkező településrészen, amelyen valamely kisebbség aránya eléri az egész lakosság 5 %-át, vagy a lakosság legalább 5 %-a kéri, a helyi önkormányzat az állami költségvetési támogatásból köteles gondoskodni arról, hogy a helység területén:

- a./ a helyi önkormányzat által alkotott jogszabály kihirdetése, illetve hirdetmény közzététele - a magyar mellett - a kisebbségi nyelven is megtörténjen,
- b./ a közigazgatási eljárás során használt nyomtatványok a kisebbség nyelvén is rendelkezésre álljanak,
- c./ a helység-- és utcaneveket megjelölő táblákon, továbbá a közhivatalok /közzszolgáltatást végző szervek/ elnevezését föltüntető táblákon és működésükre vonatkozó közleményeken - a magyar mellett azzal azonos módon - a kisebbség nyelvét is használják.

/2/ Az /1/ bekezdésben foglaltakról az ott meghatározott feltételek hiányában a helyi önkormányzat saját döntése alapján költségvetéséből gondoskodhat.

28. §.

/1/ Azon a településen, amelyen valamely kisebbség a népszámlálási adatok szerint a település lakosságának többségét alkotja, a helyi önkormányzati állások betöltése során - biztosítani kell - az általános követelmények megtartása mellett - legalább egy, adott kisebbségi nyelvet tudó tisztviselő alkalmazását.

/2/ A helyi önkormányzat a kisebbségi lakosság ügyeinek intézésére a 27. §. /1/ bekezdésében meghatározott településen a tisztviselői állások betöltésekor a kisebbségi nyelvet ismerőt köteles előnyben részesíteni.

/3/ Az /1/ és /2/ bekezdésben foglalt rendelkezést a körjegyzőségek esetében is megfelelően alkalmazni kell.

/4/ Az /1/ bekezdésben meghatározott települések esetében jogszabály meghatározott önkormányzati állások betöltését a kisebbségi nyelv aktiv ismeretéhez kötheti.

29. §.

/1/ Ha a kisebbséghez tartozó, illetőleg helyette más nyilatkozattételre jogosult személy igényli akkor nevét - a kisebbség nyelvének helyesírási szabályai által előírt alakban - a nemzetiség, etnikum nyelvén kell anyakönyvezni. Nevének a magyar nyelvű változatát, mind az anyakönyvben, mind személyi okmányaiban föl kell tüntetni.

/2/ A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozók joga, hogy a 27. §. /1/ bekezdésében meghatározott településeken az állami közreműködéssel történő családi rendezvényt /házasságkötés, névadás, gyászszertartás/ az anyanyelvükön tartsák.

IV. Fejezet

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK KULTURÁLIS JOGAI

30. §.

/1/ A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó gyermek a szülő vagy gondviselő döntésének megfelelően anyanyelvén, illetőleg anyanyelvén és magyar nyelven is részesülhet oktatásban.

/2/ A nemzeti és etnikai kisebbségi nyelv az oktatás valamennyi fokán tanulható.

/3/ A kisebbségi oktatás kisebbségi iskolában /óvodában/ vagy kisebbségi osztályban /csoportban/, kivételes pedig fakultatív kisebbségi órákon történhet.

/4/ 15 tanuló jelentkezése esetén a kisebbségi osztály /csoport/ létrehozása kötelező.

/5/ Az érintett szülők vagy a kisebbségi önkormányzat kezdeményezésére körzeti kisebbségi iskola /osztály/ szervezhető.

/6/ Ha valamely nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek száma egy iskolában és számukra az előző bekezdések szerinti kisebbségi oktatás nem biztosítható, részükre a szülők kérésére tanulócsoportoktól független /összevont/ fakultatív kisebbségi órák formájában kell kisebbségi oktatást biztosítani.

/7/ A kisebbségi iskolában /osztályban/ biztosítani kell a kisebbség történelmének tanítását és kulturális hagyományaik elsajátítását.

31. §.

/1/ Azokon a településeken, ahol valamely kisebbség aránya a lakosság 20 %-át eléri, a kisebbségi nyelvű oktatás pénzügyi fedezetét az állami költségvetés biztosítja.

/2/ A kisebbség oktatásának biztosítása illetőleg a kisebbségi nyelvű pedagógusok képzése állami feladat, amelyről az állam a kisebbség számarányának és sajátosságainak figyelembevételével szervezetteren gondoskodik.

/3/ Az állam nemzetközi egyezmények révén gondoskodik a kisebbségi oktatók külföldi intézményekben való képzéséről, beleértve a felsőoktatást és a továbbképzést is.

/4/ A Kisebbségi oktatók iránti igény kielégítése végett az állam támogatja a kisebbségek anyaországában képzett oktatók magyarországi alkalmazását.

/5/ Az állam nemzetközi megállapodásokkal is elősegíti a kisebbségekhez tartozó tanulók külföldi oktatási intézményekben történő képzését.

32. §.

/1/ Állami oktatási intézmény a kisebbségi önkormányzat kezelésébe is adható.

/2/ A kezelésbe átadott állami iskola jogállására, valamint a neki nyújtott állami támogatás mértékére és feltételeire a kisebbségi önkormányzat által létesített, illetőleg fenntartott iskolára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

/3/ A kisebbségi önkormányzat oktatási tevékenységet szervezhet, ideértve a nemzetiségi, etnikai anyanyelvű - az oktatásról szóló törvény alapján működő - oktatási intézmény létesítésének és fenntartásának jogát is.

/4/ Kisebbségi szervezet vagy magánszemély bármilyen szintű vagy jellegű kisebbségi oktatási intézményt létrehozhat, illetőleg fenntarthat.

33. §.

A kisebbségi oktatási intézményt elsősorban a megfelelő kisebbséghez tartozók vehetik igénybe. Ezekben az oktatási intézményekben más is folytathat tanulmányokat. A föl vétel /beiratkozás/ előzetesen nyilvánosságra hozott szabályok alapján történhet.

34. §.

A magyar nyelv oktatását - az elsajátítását biztosító óraszámban és színvonalon - a kisebbségi oktatási intézményben is lehetővé kell tenni.

35. §.

/1/ A kisebbségi szervezetek közművelődési tevékenységet folytathatnak, intézményeket hozhatnak létre és nemzetközi kapcsolatokat tarthatnak fenn.

/2/ Az állami és önkormányzati oktatási és közművelődési intézmények kötelesek a kisebbségek közművelődési tevékenységét támogatni.

36. §.

/1/ A nemzeti és etnikai kisebbség anyanyelvi irodalommal történő ellátását az oktatási intézményekhez kapcsolt kisebbségi alapkönyvtári rendszer biztosítja.

/2/ A kisebbségi alapkönyvtárak létrehozása és működtetése, a helyi önkormányzat feladata. Ehhez a pénzügyi feltételeket az állami költségvetés biztosítja.

37. §.

/1/ Az állam támogatja a kisebbségi kultúra tárgyi emlékeinek gyűjtését, a meglévő közgyűjtemények gyarapítását. Az e körbe tartozó létesítmények megszüntetéséhez a megfelelő szintű kisebbségi önkormányzat hozzájárulása szükséges.

/2/ Az állam támogatja a kisebbségi nyelvű könyvkiadást és a kulturális jellegű időszak kiadványokat.

/3/ Jogszabályoknak és közérdekű közleményeknek a kisebbségi anyanyelvén történő ismertetését az állam támogatja.

38. §.

/1/ A közszolgálati rádió és televízió biztosítja a kisebbségi nyelvű műsorok rendszeres sugárzását.

/2/ A kisebbségi nyelvű adásokat sugárzó országos és körzeti adók, valamint közösségi televízió stúdiók anyanyelvi műsorait figyelembevéve a kisebbségi igények egyeztetését a Nemzeti és Etnikai Kisebbségek Országos Testülete végzi el.

/3/ A kisebbségi adások műsorainak tartalmára a kisebbségi önkormányzatok javaslatokat tehetnek.

/4/ A kisebbségek által lakott területeken biztosítani kell az adott kisebbségek részére az anyaországból származó rádió és televízióadások vételének lehetőségét.

39. §.

A kisebbségi szervezet - különösen az anyanyelv ápolása, az oktatási, tudományos, kulturális és sportkapcsolatok kiépítése érdekében - az anyaország, illetőleg más ország nemzeti vagy etnikai szervezeteivel kapcsolatot tarthat.

V. Fejezet

A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉG ANYAGI TÁMOGATÁSA, VAGYONA

40. §.

A Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek jogai tényleges érvényesülésének támogatásának pénzügyi feltételeit az állami költségvetés normatív hozzájárulása, a helyi- területi önkormányzatok költségvetési hozzájárulása, a kisebbségi önkormányzatok részére átengedett bevételi források, saját bevételek és alapítványok biztosítják.

41. §.

Az állami költségvetés biztosítja - az e törvényben meghatározott feltételeknek megfelelően - a kisebbségek alapvető jogai érvényesítésének és alapszükségletei kielégítésének a pénzügyi feltételeit - különösen az országgyűlési biztos működésének, a kisebbségi önkormányzatok támogatásának, a hatósági eljárásokban és helyi önkormányzatokban a kisebbségi nyelvek használatának, a kisebbségi oktatási intézmények és könyvtárak fönntartásának a költségeit.

42. §.

Az Országgyűlés által létrehozott Alapítvány a kisebbségek - főleg kulturális - szükségletei kielégítésének anyagi támogatására szolgál. Az Alapítvány pályázati rendszerben működik.

43. §.

/1/ A kisebbségi önkormányzatok mint jogi személyek vagyonukkal önállóan gazdálkodnak.

/2/ A kisebbségi önkormányzati tulajdon az önkormányzat céljainak megvalósítását szolgálja. Tulajdona körébe tartoznak különösen:

- oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális, sport és egyéb intézmények;
- középületek és lakóépületek;
- pénzkészletek, betétek, értékpapírok;
- ingóságok;
- vagyoni értékű jogok.

44. §.

/1/ A kisebbségi önkormányzat részére az állam által átadott vagyon törzsvagyonnak minősül.

/2/ A kisebbségi önkormányzatok feladatai ellátásához szükséges vagyontárgyaknak részükre történő átadására, ilyen igényeik alapján megalakulásukat követően kerül sor.

45. §.

/1/ Az országos kisebbségi önkormányzat éves költségvetés, a helyi kisebbségi önkormányzat éves pénzügyi terv alapján gazdálkodik.

/2/ A kisebbségi önkormányzat költségvetése teljesítéséről zárszámadást készít, amelyet az Állami Számvevőszék ellenőriz.

VI. Fejezet

VEGYES RENDELKEZÉSEK

46. §.

/1/ Az Alkotmánybíróságról szóló 1989: XXXII. sz. tv. az alábbiak szerint módosul:

- a./ a 21. §. /1/ bekezdése a következő ponttal egészül ki:
"d., a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa"
- b./ a 21. §. /3/ bekezdése az alábbi g./ ponttal egészül ki:
"g., a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa"
- c./ a 21. §. /6/ bekezdése a következő ponttal egészül ki:
"g., a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosa"

/2/ A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978: IV. sz. törvény 211. §-a kiegészül a "a nemzeti és etnikai kisebbségek országos tanácsának delegálása... /során/" fordulattal.

47. §.

/1/ Az Országgyűlés Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottság véleményének meghallgatását követően határozatban állapítja meg, hogy az eddigi önkifejeződések alapján a törvény alkalmazása szempontjából mely kisebbségek minősülnek nemzeti, illetve etnikai kisebbségnek.

/2/ Az országgyűlési határozat módosítására javaslatot tehet:

a/ az Országgyűlés Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága,

b/ bármely nemzeti és etnikai kisebbségi önkormányzat

/3/ Az Országgyűlés - ha a javaslatot nem az Emberi Jogi Kisebbségi és Vallásügyi Bizottság tette - a Bizottság véleményének meghallgatásával határoz.

48. §.

/1/ A törvény IV. fejezetének rendelkezései azokra a magyar állampolgárokra, menekültekre és letelepedési engedéllyel rendelkező külföldiekre vonatkozik, akik a 47. §. szerinti országgyűlési határozatban felsorolt nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartoznak.

/2/ Az országgyűlési biztos jelölése során a 47. §. szerinti nemzeti és etnikai kisebbségek állapíthatnak jelöltet.

49. §.

/1/ Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

/2/ A törvény 28. §. /1/ és a 29. §. /1/ bekezdésében valamint a 41. §. és 42. §-ban foglalt rendelkezéseket a törvény hatálybalépésétől számított 1 éven belül, a 28. §. /4/ bekezdésében, a 36 §-ban, a 38. §. /4/ bekezdésében foglalt rendelkezéseket 3 éven belül kell végrehajtani.